Redacţiunea, Administraţiunea Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ.
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 119. **Braşovŭ, Duminecă, 29 Maiu (10 Iunie)** **1888.**

Braşovŭ, 28 Maiu st. v. 1888.

Precum se vede dintr'unŭ raportŭ ce-lŭ publicămŭ mai josŭ, despre starea şcólelorŭ nóstre confesionale şi poporale din comitatulŭ Bistriţă-Năsĕudŭ, inspectorii de scóle ai d-lui Trefort cutrieră satele românescĭ cu scopŭ de a visita scólele nóstre de prin ele.

Acéstă visitare, ḑicŭ ei, are de scopŭ a constata, décă scólele române corĕspundŭ séu nu cerinţelorŭ legei.

O adevĕrată bucuriă domnesce în tabĕra funcţionarilorŭ d-lui Trefort totdéuna, când unei séu altei şcóle de ale nóstre îi află cusururĭ mai însemnate. Celŭ puţinŭ acéstă impresiune ni-o face tonulŭ în care suntŭ scrise raporturile inspectorilorŭ scolarĭ regescĭ, ce se publică prin foile maghiare.

Nu-i vedemŭ nicĭ-odată pe acestia interesându-se mai de-aprópe şi de greutăţile cu carĭ au sĕ se lupte scólele nóstre mai în tóte locurile; nu-i vedemŭ mai alesŭ luândŭ mĕsurile trebuincióse spre a înlesni, celŭ puţinŭ pe calea administraţiunei, autorităţilorŭ nóstre şcolare confesionale esecutarea ordinaţiunilorŭ lorŭ, dér îi vedemŭ mustrândŭ şi criticândŭ aspru pe preoţĭ şi învĕţătorĭ, cum şi lipsurile localelorŭ şi rechisitelorŭ de şcóle.

Cum se vede însĕ inspectorii de şcóle unguresci nicĭ nu consideră de a lorŭ chiămare de a sprijini, fiă directŭ orĭ indirectŭ, desvoltarea şi progresulŭ şcólelorŭ nóstre confesionale. Activitatea lorŭ în privinţa acésta s'ar puté caracterisa mai nimeritŭ cu unŭ felŭ de *poliţiă şcolară.*

Idealulŭ lorŭ suntŭ şi rĕmânŭ şcólele unguresci şi atitudinea ce-o observă faţă cu şcólele românescĭ ne face sĕ credemŭ, că ei le consideră pe aceste mai multŭ ca o piedecă, ce stă în cale chiămării lorŭ.

Décă póte fi vorba de o îngrijire ce o documentéză inspectorii de scóle unguresci cu ocasiunea visitărilorŭ ce le facŭ în comunele nóstre, acéstă îngrijire se reduce numai şi numai la studiulŭ limbei maghiare.

Sĕ se înveţe unguresce orĭ mai bine sĕ nu se înveţe nimicŭ: acésta este lozinca ce a dat'o d-lŭ Trefort organelorŭ sale.

De aceea le şi vedemŭ desvoltândŭ unŭ zelŭ deosebitŭ în a afla totŭ felulŭ de scăderĭ la scólele nóstre.

Nu-i vorbă, şcólele nóstre confesionale se luptă cu nenumĕrate neajunsurĭ, mai alesŭ după ce statulŭ pretinde totŭ mai multŭ dela ele, fără însĕ a-le da în schimbŭ nicĭ celŭ mai micŭ ajutorŭ.

Tristă situaţiă, dér mai tristă ar fi, décă cei ce suntŭ chiămaţĭ a apĕra esistenţa şcólelorŭ nóstre românescĭ şi a îngriji de desvoltarea şi de progresulŭ lorŭ n'arŭ înţelege, până când încă mai este timpŭ, că în nisce momente critice ca cele de faţă trebue sĕ-şĭ încórde tóte puterile spre a ferĭ învĕţĕmêntulŭ nostru românescŭ de totală cutropire şi nimicire.

Nu numai odată amŭ accentuatŭ că în faţa marelui periculŭ ce ameninţă şcólele nóstre trebue sĕ ne gândimŭ seriosŭ asupra modului nostru de procedere în apĕrarea lorŭ.

Nu ajunge ca consistoriele nóstre sĕ dea ordinatiunĭ corĕspundĕtóre, ci trebue sĕ se afle mijloculŭ de a-le şi duce în deplinire; şi nu ajunge ca numai autorităţile şcolare confesionale sĕ se îngrijéscă de mersulŭ şcólelorŭ, ci noi toţĭ, societatea întrégă românéscă, suntemŭ datorĭ sĕ le venimŭ în ajutorŭ şi sĕ aducemŭ orĭ şi ce jertfă pentru a încuragia şi promova lucrarea lorŭ culturală.

De repeţite orĭ amŭ accentuatŭ necesitatĕ înfiinţării unei reuniunĭ scolare în sînulŭ nostru, care sĕ aibă de scopŭ sprijinirea şi înaintarea învĕţĕmêntului românescŭ, după esemplulŭ reuniunilorŭ ce esistă la celelalte popóre din monarchiă şi alŭ reuniunilorŭ de cultură maghiare.

Până când se totŭ privimŭ cu mânile încrucişate cum ni se închide o şcólă după alta?

Ar fi vremea sĕ ne reculegemŭ şi în locŭ de-a ne pierde scumpulŭ timpŭ cu certe secĭ şi păgubitóre, sĕ ne sfătuimŭ mai bine asupra modului cum sĕ scăpămŭ de peire şcólele nóstre.

Crisa ministerială în Prusia.

Acum nu mai încape îndoélă că esistă o crisă ministerială în Berlinŭ şi numai aceea nu se scie, décă ea este parţială orĭ nu.

Astăḑĭ primimŭ sensaţionala scire, că ministrulŭ Puttkammer în urma unei a două scrisorĭ a împĕratului şĭ-a şi datŭ demisiunea.

Pe când foile bismarkiane îşĭ esprimau bucuria, că legea pentru prelungirea periodului legislativŭ s'a publicatŭ, fără ca sĕ se publice şi scrisórea cătră Puttkammer şi pe când esprimau speranţa, că acesta va rĕmâné în postulŭ sĕu, împĕratulŭ se pregătea a-lŭ dogeni a doua óră pentru ingerinţele sale la alegerĭ.

Împrejurarea acésta dovedesce, că între împĕratulŭ de-o parte şi între principele Bismark şi ceilalţĭ colegĭ ai sĕĭ din ministeriu esistă o deosebire de vederĭ în cestiunea alegerilorŭ.

In totŭ casulŭ se vede de acĭ, că lucrurile nu mergŭ după voia împĕratului, care vré sĕ se garanteze liberele alegerĭ, abţinêndu-se autorităţile dela orĭ-ce înfluinţare neiertată.

Suntemŭ curioşĭ a vedé ce sfĕrşitŭ va lua crisa şi décă nu cumva Bismark se va declara solidarŭ cu Puttkammer sub cuvêntŭ, că retragerea acestuia tocmai acuma ar apăré ca o concesiune făcută liberalilorŭ, carĭ l'au atacatŭ aşa de aspru în dietă.

„Vossische Ztg“ ḑice, că în orĭ ce casŭ va apăré în ajunulŭ alegerilorŭ viitóre pentru dieta prusiană unŭ rescriptŭ împĕrătescŭ în interesulŭ *liberelorŭ alegerĭ.*

Pregătirĭ de rĕsboiu.

Unŭ ofiţerŭ din Bucovina scrie ḑiarului „Pester Lloyd“ o corespondenţă în care atrage atenţia ministerului de rĕsboiu vienesŭ asupra faptului, că partea orientală a Galiţiei şi întrégă Bucovina suntŭ aprópe de totŭ deşerte de trupe. Acéstă situaţiă e fórte primejdiósă. Décă nu se va remedia, cei 300,000 de Ruşĭ aşedaţĭ dealungulŭ graniţei Galiţiei vorŭ putea, în casŭ de resbelŭ, sĕ ocupe acele ţinuturĭ şi până şi trecĕtorile Carpaţilorŭ, mai nainte de ce armata austriacă s'ar puté mobilisa. Atuncĭ teatrulŭ rĕsboiului ar fi strămutatŭ în Ungaria şi campania ar fi perdută.

Corespondentulŭ militarŭ cere, ca trupele sĕ fiă sporite în Galiţia Orientală şi Bucovina cu 8 regimente de cavaleriă; ca trupele ce se recruteză în Bucovina sĕ nu mai fiă scóse pe viitorŭ din acéstă ţéră; în fine ca armata din Galiţia şi Bucovina sĕ aibă unŭ planŭ de mobilisare particularŭ şi independentŭ, care sĕ-i permită a lua ofensiva înainte de mobilisarea generală.

Incordarea la graniţa germano-francesă.

Ḑiarulŭ *„Justice“* publică următórea protestare reprodusă şi de alte foi din Parisŭ: „Astăḑĭ, la 1 Iunie st. n. la trei óre diminéţa, trenulŭ espresŭ sosi ca de obiceiu la Avricourt. Eu îmĭ prelungisemŭ călĕtoria cu câteva ḑile, sperândŭ că nu voiu avé nimicŭ de solicitatŭ dela ambasada germană din Parisŭ. Mĕ înşelasemŭ. Deja nu mai puteai trece frontiera fără paşaportŭ visatŭ la Parisŭ. Ca la douĕḑecĭ de călĕtorĭ, în acelaşŭ casŭ ca şi mine, fură toţĭ rugaţĭ sĕ se dea josŭ din trenŭ. Unii aveau paşapórte, dér acestea nu erau investite cu noua visă a ambasadei germane. Alţiĭ, provĕḑuţĭ cu o permisiune de a sta în Alsaţia, îşĭ închipuiseră că din momentulŭ ce au fostŭ autorisaţĭ de a petrece pe teritoriulŭ germanŭ, ei vorŭ fi lăsaţĭ sĕ trécă frontiera fără dificultate; ei au credutŭ că se potŭ dispensa de unŭ paşaportŭ. Dér la frontieră nu mai esistă nicĭ logică, nicĭ politeţă.

Numai unŭ Francesŭ între aceştĭ douĕḑecĭ de interḑişĭ Germanĭ; cei ce nu şĭ-au pututŭ justifica îndestulŭ naţionalitatea lorŭ, au fostŭ reţinuţĭ până la informaţiunĭ mai ample. Unŭ ftisicŭ, care scuipa sânge, a statŭ multŭ timpŭ în plóie păḑitŭ de doi jandarmĭ. In fine i s'a permisŭ sĕ intre în gară, dér nu putea de locŭ sĕ mai iasă, căcĭ dincolo era teritoriulŭ germanŭ. Unŭ belgianŭ, căsătoritŭ cu o germană, ţinea în braţe unŭ copilŭ bolnavŭ de mórte. Acéstă nefericitŭ, cu lacrămile în ochĭ, se aruncă la piciórele comisarului germanŭ şi sarutându-i mânele îlŭ rugă sĕ-i permită a'şĭ continua drumulŭ. Nevastă-sa se înneca în suspinurĭ, ér copilulŭ tremura scuturatŭ de frigurĭ în plóie! Tóte fură înzadarŭ: elŭ n'avea paşaportŭ! Étă ce am vĕḑutŭ. Aşŭ puté povesti mai multe despre brutalitatea germană; dér ce folosŭ? Ajunge atâta şi orĭ-ce comentarŭ e de prisosŭ“.

Semne rele!

SCIRILE ḐILEI.

Scirea despre sistarea apariţiunei *„Luminătorului“* până la 3 Iulie a causatŭ mare bucuriă în tabĕră celorŭ dela *„Kolozsvár“*. „Nenorocirea „Luminătorului“, — ḑice fóia unguréscă — e fără îndoiélă unŭ *semnŭ îmbucurătorŭ* considerândŭ, că între Românii bănăţenĭ s'a împuţinatŭ elementulŭ ultraistŭ“. — Avisŭ acelorŭ Românĭ bănăţenĭ, carĭ se pórtă cu indiferenţă faţă cu ḑiaristica lorŭ naţională.

* * *

La minele de pétră din comuna Sibişŭ muncescŭ vre-o *50 de familiĭ*, între carĭ cei mai mulţĭ suntŭ Românĭ, ér cei mai puţinĭ suntŭ Maghiarĭ. Proprietarulŭ acestorŭ mine, cu numele Eibeschütz, vré sĕ înfiinţeze *o şcólă* pe séma acestorŭ muncitorĭ şi în scopulŭ acesta *a cerutŭ ajutorŭ dela „Kulturegylet“.* — Asupra acestorŭ uneltirĭ de maghiarisare atragemŭ atenţiunea preoţilorŭ românĭ, ai cărorŭ credincioşĭ suntŭ numiţii muncitorĭ.

* * *

In ḑiua de 7 Iunie n. între órele 12 şi 1 p. m. o *furtună vehementă împreunată cu grindină* a causatŭ marĭ stricăciunĭ în părţile de cătră *Feldióra, Hidicŭ* şi *Bodŭ*. Sĕmĕnăturile de tómnă ale acestorŭ comune au fostŭ cu desĕvîrşire nimicite. La gara din Feldióră stratulŭ de ghiaţă ce acoperea pămêntulŭ ajunsese la grosimea de 20 cm. Grindina era de mărimea alunelorŭ, ba chiar şi de mărimea ouĕlorŭ de porumbŭ.

* * *

Intr'unŭ cercularŭ alŭ Consistoriului din Sibiiu se aduce la cunoscinţa oficiilorŭ protopopescĭ şi parochiale gr. or. din Transilvania, că printr'o ordinaţiune ministerială se opresce a se întrebuinţa în şcóle *ceruzele pentru tăbliţele de pétră*, carĭ în locŭ de a fi învelite în hârtiă, suntŭ văpsite cu *materiĭ stricăcióse sănĕtăţii.*

* * *

Pe tabla universităţiĭ unguresci din Clujŭ se află unŭ afişŭ, prin care se anunţă din partea guvernului bulgarŭ în limba francesă concursŭ pentru ocuparea de *20 posturĭ medicale în Bulgaria* cu salarŭ de câte 400 francĭ pe lună.

* * *

Duminecă 29 Maiu va avé locŭ în grădina palatului dela Cotroceni o *serbătóre pentru copii*, dată de M. S. Regina României. Invitaţiile sunt fórte numĕróse şi serbarea promite a fi din cele mai animate. Copiilorŭ, pentru carĭ M. Sa a avutŭ tot-d'a-una cea mai duiósă iubire, li s'au pregătitŭ cele mai frumóse surprinse.

* * *

La Iaşĭ se va avangia în 11, 12 şi 13 Iuniu v. o *serbare poporală* sub presidiulŭ d-lorŭ *V. A. Ureche* şi *D. C. Butculescu* în favorulŭ fondului pentru ridicarea statuei lui *Mironŭ Costinŭ.*

* * *

După două ḑile de desbaterĭ, înaintea consiliului de resbelŭ alŭ corpului III de armată din Galaţĭ, s'a terminatŭ *afacerea colonelului Maicanŭ.* D. colonelŭ P. Scheletti a susţinutŭ acusarea. D. Maicanŭ, deşi 'i s'au datŭ din oficiu mai mulţĭ apĕrătorĭ, a refusatŭ asistenţa lorŭ şi s'a apĕratŭ singurŭ. Consiliulŭ trebuindŭ a se pronunţa numai în ce privesce aplicarea pedepsei, a osânditŭ pe colonelulŭ Maicanŭ la *unŭ anŭ şi trei lunĭ închisóre*, cu *perderea gradului* şi a *drepturilorŭ civile şi politice.* Colonelulŭ a fostŭ decĭ

scutitŭ de degradarea militară înaintea frontului.

***

Recoltele în România promitŭ a fi fórte frumóse. Proprietarii și arendașii spunŭ, că de multŭ n'au apucatŭ unŭ anŭ atâtŭ de abondantŭ. Acum ar fi de doritŭ căldurile.

***

Mareșalulŭ *Leboeuf*, fostulŭ ministru de resboiu alŭ împěratului Napoleonŭ III pe timpulŭ când a isbucnitŭ resboiulŭ germano-francesŭ în 1870, a încetatŭ din viéță. Elŭ a fostŭ născutŭ la 1809 în Parisŭ. Dela 1871 încóce a trăitŭ retrasŭ dela afacerile publice.

Românii din munții apuseni.

D-nii Teofilŭ Frâncu și George Candrea au publicatŭ luna trecută o lucrare întitulată „Românii din Munții Apuseni" (Moții), scriere etnografică de deosebitŭ interesŭ pentru toți Românii, carĭ vorŭ sĕ cunóscă la ei acasă acestŭ némŭ eroicŭ alŭ Moțilorŭ, cu țéra, limba, datinele, superstițiunile, credințele și poesiele lorŭ.

Cartea domnilorŭ Teofilŭ Frâncu și George Candrea este încă o probă despre admirabilulŭ simțĕmêntŭ de conservare de care a fostŭ animatŭ în tóte vécurile poporulŭ românescŭ. In diferitele capitole ale cărței, scrisă după vĕdute, trăită de autorĭ chiar în țéra Moțilorŭ, acéstă probă strălucesce în tótă splendórea ei. Moțulŭ este acum ceea ce era când, după domnia romană, — ei rĕmaseră singurĭ recunoscêndŭ, formalŭ și cu mândria proprie munténului, stăpânirea barbarilorŭ.

Autorii au scrisŭ fără nicĭ o pretențiune, lăsândŭ ca din sinceritatea espunerei lorŭ sĕ reiésă tótă frumsețea și totŭ meritulŭ lucrărei.

Suntŭ părțĭ pe carĭ lĭ-amŭ fi voitŭ mai amĕnunțite, mai complete, dér suntŭ părțĭ unde d-nii Frâncu și Candrea, cu minunată stăruință, au pusŭ dreptŭ în picióre, în fața admiratorilorŭ sĕi, pe Moțulŭ, séu pe Crișénulŭ, séu pe Românulŭ băiéșŭ. In deosebĭ, partea III cu cele 8 ale sale capitole (Comuna Munténă, numele de familiă la sătenĭ, calendarulŭ munténului, Datine, Nascerea, Nunta, Priveghiulŭ și îmormêntarea, Descântece) ne dă cu o rĕvnită profusiune o mulțime de amĕnunte asupra cărora folkloristulŭ se va opri cu nesăturată plăcere.

Ar trebui, din acestea, sĕ estragemŭ aci pagine întregĭ pentru a se vedé neasĕmuitulŭ interesŭ ce presintă credințele și datinele Românilorŭ apusenĭ. Ne mulțămimŭ a recomanda călduросŭ cetitorilorŭ noștri lucrarea d-lorŭ Frâncu și Candrea, singurĭ fiindŭ, că și dênșii vorŭ resimți plăcere amestecată c'unŭ simțĕmêntŭ de adevĕrată și binefăcĕtóre mândriă românéscă.

De altmintrelĭ, cartea, ne place a crede, va satisface orĭ-ce clasă de cetitorĭ. Stilulŭ e accesibilŭ tuturorŭ. Filologulŭ va găsi în cele două vocabulare destulŭ de bogate, privitóre la graiulŭ Românilorŭ apusenĭ, o mulțime de particularitățĭ, carĭ îi vorŭ esplica séu confirma diferite fenomene de limbă, până acum încă nebulóse. Folkloristulŭ va da în țéra Românilorŭ apusenĭ peste obiceiurĭ, datine și credințe până acum lui cunoscute numai la vechiĭ Romanĭ și perdute cu desĕvêrșire la popórele neolatine. Geografulŭ va cunósce până în fundulŭ văilorŭ și în creștetele falnicelorŭ ramificațiunĭ ale Carpațilorŭ apusenĭ, satele și orășelele, pe carĭ autorii le descriu întocmai, după ce, pe rêndŭ, ei și colaboratorii lorŭ lĭ-au visitatŭ mereu.

Toți vorŭ puté admira în cele 10 fotografii bine esecutate tipurĭ de Românĭ din diferitele localitățĭ ale Munțilorŭ Apusenĭ. Suntŭ superbĭ Românii de pre acolo; dreptĭ, înalțĭ, figura regulată, ochii vii și luminoșĭ. Chipulŭ țĕrancei dela Ighiu înfățișéză regularitatea trăsurilorŭ clasice. Băéșulŭ (lucrătorulŭ la mine) are ochii adêncĭ, sprîncenile încruntate; este în chipulŭ lui ca și în acela alŭ minerilorŭ din alte țĕrĭ ceva din întunecimea gangurilorŭ subterane în care își petrece viéța. Țĕranulŭ din Buciumanĭ pare unŭ împĕratŭ romanŭ. Móța din Ponorelŭ și figurile tinerilorŭ nuntașĭ din Giogiulŭ de josŭ arată escelința și nobleța rassei.

Figura lui Avramŭ Iancu din a ḑecea fotografiă ne aduce a adresa lucrărei d-lorŭ T. Frâncu și George Candrea singura critică bine întemeiată. Și adecă, în cele două capitole ale părții V (Amintirĭ istorice și Avram Iancu) amŭ fi voitŭ mai multe amintirĭ. Pitoresculŭ istoricŭ alŭ lucrărei s'ar fi înavuțitŭ fórte. Câte nu trebuie sĕ scie autorii — ba încă adeseorĭ Frâncu spunea despre Avramŭ Iancu lucrărĭ și ḑise, carĭ în acéstă carte ar fi fostŭ podóba de mâna ântêiu. Décă în Horia alŭ d-lui Densușianu s'a spusŭ despre eroii revoluțiunii din 1784 ceea ce severa istoriă primesce în cadrulŭ sĕu, câte nu mai suntŭ de spicuitŭ și de adunatŭ ca anecdote, micĭ incidente, tipice cuvinte, în memoria totdéuna viă a falnicilorŭ Muntenĭ! Dér despre Iancu, despre acestŭ bărbatŭ fenomenalŭ, unŭ felŭ de meteorŭ, care apărù ca o lucire orbitóre pe orisontulŭ întunecatŭ alŭ Românilorŭ transilvănenĭ în 1848! — Acéstă parte este de refăcutŭ într'o altă lucrare.

D-nii Teofilŭ Frâncu și George Candrea, ca și bunii lorŭ colaboratorĭ nu vorŭ pregeta și de aci înainte, cum n'au pregetatŭ nicĭ în trecutŭ, cu *Rotacismulŭ* și cu presinta lucrare, a se pune pe lucru pentru a'șĭ aduce partea lorŭ la coróna de neperitóre gloriă a lui Horia și a lui Avramŭ Iancu.

Noi până atuncĭ îi felicitămŭ cu românéscă iubire pentru *Românii din Munții Apusenĭ*)*. („Românulŭ".)

*) Scimŭ că cartea „Românii din munții apuseni" a fostŭ oprită de guvernulŭ ungurescŭ de a întra în Transilvania. De aceea ne și vedemŭ nevoițĭ a reproduce după „Românulŭ" darea de sémă despre cuprinsulŭ ei. — Red.

Din Comitate.

Din rapórtele cetite în adunările comitetelorŭ administrative ale diferitelorŭ comitate pentru luna lui Maiu estragemŭ următórele:

Comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ. Inspectorulŭ de dare raportéză, că în luna acésta dările s'au încassatŭ cu succesŭ. Starea sanitară a locuitorilorŭ a fostŭ favorabilă. Cu privire la scóla comunală din *Nimțiu* (Oláh-Némethi) inspectorulŭ de dare raportéză, că în acéstă comună se află 170 copii obligațĭ la scólă dintre carĭ 32 în etate dela 13—15 anĭ. Cu tóte acestea nu se află decâtŭ unŭ singurŭ învĕțătorŭ și încă și acesta cu o léfă numai de 150 fl. pe anŭ. Chiar décă acestŭ învĕțătorŭ ar voi sĕ dea instrucțiunea necesară tuturorŭ copiilorŭ, nu este capabilŭ a-o face acéstă din causă că sala de propunere e numai de 36 metri pătrațĭ și astfelŭ după lege la nicĭ unŭ casŭ nu potŭ avé locŭ în ea mai multŭ de 36 copii.

De altmintrelea, ḑice mai departe inspectorulŭ ungurescŭ, scóla nu corespunde planului de învĕțămêntŭ, e împărțită numai în 3 classe, și limba unguréscă se propune esclusivŭ numai după Putnoky, de sine înțelegêndu-se, nu cu succesŭ mulțămitorŭ și nu cu esercițiu de a vorbi și înțelege. După tóte acestea se mai adauge, că în cursulŭ anului scolasticŭ primăria comunală n'a pedepsitŭ nicĭ o negligere séu absență de scólă. *Scóla acésta s'a propusŭ ministrului de instrucțiune spre admoniare.*

Școla gr. cat. din Sĕrĕțelŭ asemenea nu corĕspunde nicĭ pe departe cerințelorŭ legii, din care causă se va propune *pentru a doua óră* ministrului spre admoniare.

La 23 Maiu inspectorulŭ s'a dusŭ sĕ cerceteze școla din Prislopŭ. Sosindŭ aicĭ diminéța la 8 óre, a căutatŭ pe preotulŭ, care este totodată și învĕțătorŭ. Preotulŭ surprinsŭ trimise repede mai mulțĭ ómenĭ prin satŭ ca sĕ adune copii la școlă. Peste $^1/_2$ óră porniră la școlă. Timpulŭ era ploiosŭ, și școla fiindŭ situată pe unŭ délŭ, drumulŭ le fù fórte obositorŭ. (Nu cumva a așteptatŭ inspectorulŭ sĕ-lŭ ducă cu hinteu?) Din causa lunecușului copii pe timpŭ ploiosŭ adeseorĭ suntŭ silițĭ sĕ se târască pe mânĭ până la școlă. Ajungêndŭ în fine la școlă, ușa o aflară încuiată. Trimiseră la vecinulŭ după cheiă și apoi intrară în școlă. Școla era necurățită, aerulŭ putrosŭ, odaia nepodită, tavanulŭ afumatŭ, ferestrile micĭ și nu se potŭ deschide. Mobilatura internă constă din 3 băncĭ vechĭ, o masă slabă și unŭ scaunŭ; ér mijlócele de învĕțămêntŭ constau din o tablă négră, 1 mașină de calculatŭ și o hartă (mapă) în care Ungaria este desemnată altmintrelea decum este ea după dreptulŭ publicŭ actualŭ. Cei 8 copii, cățĭ s'au putută aduna, au arătatŭ fórte puținŭ progresŭ, ceea ce e și naturalŭ, neavêndŭ ei învĕțătorŭ, ér preotulŭ, ca suplentŭ de învĕțătorŭ, neavêndŭ mai mare léfă ca 100 fl. pe anŭ.

Așa raportéză inspectorulŭ de școle ungurescŭ despre aceste școle.

Atragemŭ atențiunea autoritățilorŭ nóstre scolare asupra acestui raportŭ, a căruia tendință este vĕdită. Datóre suntŭ ca sĕ delăture câtŭ mai curêndŭ scăderile, ce în adevĕrŭ esistă la scólele amintite, ca sĕ n'aibă inspectorii d-lui Trefort bucuria de a le puté decreta mórte.

Comitatulŭ Făgărașului. Fișpanulŭ constată, că toțĭ funcționarii se pórtă bine și datorințele lorŭ șĭ-le împlinescŭ cu diligință. In urma iernei grele de éstimpŭ póme peste totŭ ḑicêndŭ se arată a fi puține în anulŭ acesta; sĕmĕnăturile suntŭ cam rarĭ, ce-i dreptŭ, dér la spicŭ suntŭ fórte bogate. Fișpanulŭ crede, că productele agriculturei vorŭ avé bunŭ prețŭ în anulŭ acesta și astfeliu economii vorŭ fi recompensațĭ pentru munca lorŭ. Rógă cu stăruință pe locuitorii din comitatŭ sĕ contribue la ajutorarea inundațiilorŭ din Ungaria.

Comitatulŭ Treiscaunelorŭ. In luna lui Maiu s'au aflatŭ în acestŭ comitatŭ 9796 orfanĭ. Controlarea afacerilorŭ tutorale s'a începutŭ în cerculŭ Orbei și se va continua pe rêndŭ și în celelalte cercurĭ ale comitatului. Din darea directă au incursŭ în luna acésta 42,357 fl. 50 cr., ér în darea militară 142 fl. 9 cr.; adecă față cu anulŭ trecutŭ au incursŭ din darea directă mai multŭ cu 2104 fl. 94 cr., ér din darea militară mai multŭ cu 36 fl. 9 cr. Numĕrulŭ totalŭ alŭ arestanțilorŭ din comitatŭ a fost de 114. Starea sanitară a locuitorilorŭ a fostŭ favorabilă. Dintre bólele epidemice singurŭ în comuna Oldola s'au ivitŭ 7 casurĭ de difterită între copii; au muritŭ din aceștia 5, s'au vindecatŭ 2.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Revistă literară.

X.

In prima revistă ce am scrisŭ despre *Coșbucŭ*, am arĕtatŭ, că dênsulŭ și'n cuprinsŭ și 'n formă a apucatŭ, neatêrnătorŭ de ceilalțĭ poețĭ de pe la noi, pe calea sa. A găsitŭ în sine putere de producere și a și creatŭ. Creațiile acestea nu suntŭ tóte de egală valóre *artistică*, dér în tóte găsescĭ isbucnirile unei firĭ de poetŭ, ce-i în fierbere, în care equilibrulŭ între formă și cuprinsŭ de pildă nu-i totdéuna ținutŭ în cumpĕnă dréptă.

După ce am formulatŭ astfelŭ o părere generală vréu sĕ alegŭ câte-va din creațiile lui *Coșbucŭ*, sĕ le analisezŭ cuprinsulŭ și sĕ le însoțescŭ cu unele observărĭ.

Despre *Isvorŭ de apă-vie* vréu sĕ vorbescŭ punêndu-lŭ în comparațiă cu Grui-Sânger alŭ lui *Alexandri*, cu care se asémĕnă. La *Coșbucŭ* își prăpădesce tata o fată, la Alexandri feciorulŭ își ucide pe tatălŭ sĕu. Grui-Sângerŭ își primesce ertarea pentru o faptă bună, dér Craiu-Sângerŭ ba, ci se schimbă în monstru, după ce fata lui se făcuse unŭ isvorŭ. De Grui-Sângerŭ se îngrozescŭ toțĭ

Căcĭ fruntea lui apare sinistră luminată
De-a *focului*, ce-lŭ arde văpae 'nflăcărată

ér de Craiu-Sângerŭ se spune:

că 'n locŭ
De inimă elŭ pórtă un *focŭ*, demonic foc,
Ce-l arde și'lŭ sdrobesce și 'n vecĭ nu-lŭ [póte stînge..

Fata craiului alungată 'n codri își bea lacrimile de sete și se face isvorŭ. „Metamorfosa" acésta iat-o ce frumosŭ e descrisă:

Pe palidele-obrazurĭ liuĭ picurĭ se preling,
Pe frunte-i cade bură; din brațe-i curgŭ [șiróe,
Și pieptulŭ rouréză, din pĕr îi cade plóe
Și hainele-i se 'ngreunŭ, totŭ trupulŭ e [părĕu
Căcĭ membrele sub apă topindu-se mereu
Facŭ trupulŭ sĕ totŭ scadă în șipotŭ, [în pĕrae
Și 'n două, trei clipite copila cea bălae
Rĕmase numai urmă de limpede isvorŭ
Cu ape dulcĭ, cu murmurŭ etern șopotitor.

Craiulŭ, condamnatŭ sĕ mérgă în codru, pornesce, oboséla îlŭ cuprinde

Și cum pășa cu silă, elŭ totŭ părea scăldat
Și 'n albuĭ de ochĭ unŭ purpurŭ de sânge-i [s'a lăsatŭ
Și-unŭ purpurŭ de stropĭ roșii s'a pusŭ pe-a [sale gingini...

și aicĭ stau în fața unei observații mai adêncite și mai frumóse, decâtŭ următórea din Grui-Sânger, care merge la dealŭ

Tĕrêndu-se pe cóte, pe brêu în cruda-i cale
Și rupțĭ îi suntŭ genunchii și rupte-a sale [cóte

Și sângele-i se scurge și cade...

Dér Grui-Sânger învie o păsărică cu apa, ce-o duce în gură sĕ ude buturuga, cerulŭ îlŭ iartă, i se deschide și

Elŭ vede-a lui victime cu îngerĭ adunate
In brațe-le deschise chemându-lŭ ca pe-un [frate.

Craiu-Sângerŭ nu sĕvêrșesce nicĭ o faptă bună și schimbându-se în monstru

In ochĭ i se desfășură întregile lui crime,
Elŭ vede morțĭ, carĭ sbiară și brațe recĭ [întindŭ

Ce așŭ fi doritŭ, sĕ găsescŭ în *Isvorŭ de apă-vie*, ar fi fostŭ o *motivare* a firei lui Craiu-Sângerŭ. De Grui-Sângerŭ aflămŭ, că de copilŭ îi plăcea învĕțătura, încĭ tunericulŭ, nimicea florĭ, cuiburĭ, ucidea fluturĭ și albine și așa înțelegemŭ cum treptat ajunge de ucide ómenĭ, și își ucide și pe tată-sĕu. Paricidiulŭ se esplică și-lŭ credĭ, orĭ câtŭ ar fi de nenaturalŭ. Asemenĭ e posibilŭ *intr'o legendă* a lui Alecsandri sĕ schimbe o copilă în rêndunică; dér acéstă schimbare poetulŭ o motivéză presentându-o ca o firéscă desvoltare a tendinței înnăscute a copilei de a sbura, căcĭ și brațele și picórele ei

Aveau fiindŭ în légănŭ mișcărĭ de aripióre

Așa motivéză Alexandri. Dér față de cruḑimea lui Craiu-Sânger te întrebĭ mereu: de ce'i așa? — și nu găsescĭ respunsulŭ. Asemenea nu a fostŭ de ajunsŭ sĕ spui, că pe Lia o iubia Craiulŭ cu patimă, ci ca sĕ înțelegĭ asprimea, cu care o ține închisă, nu ar fi fostŭ greșitŭ motivŭ, sĕ'lŭ vedĭ pe Craiulŭ, că-i gelosŭ de frumsețĭa ei, că nu o mărită sĕ nu o pérdă și atuncĭ pĕdepsirea lui Călĕpĕrŭ și tótă urmarea e motivată corectŭ. Lipsa de motivare este defectŭ „*Isvorului de apă vie*", ce'i povestitŭ de altmintrelea cu putere, și din care versurile finale

Aḑĭ nu mai șcie nimenĭ ș. a.

cuprindŭ o reflexiune, ce mi-se pare că

Maghiarisarea Evreilorŭ.

Privitorŭ la maghiarisarea Evreilorŭ, „Kolozsvar“ dela 4 Iunie publică din părțile Bistriței o caracteristică corespondență în care se dice între altele:

In Bistrița, unde cea mai mare parte a locuitorilorŭ o constitue Sasii, înainte de asta cu trei decenii nu-i era ertatŭ Evreului a se colonisa definitivŭ. In anii din urmă însĕ s'au colonisatŭ aicĭ numĕroșĭ Evrei veniți din Bucovina, Galiția, România și mare parte din Ungaria. Astădĭ Bistrița are 600 de locuitorĭ Evrei.

Evreii imigrațĭ, carĭ în privința culturei stĕteau și în parte mai stau și astădĭ pe o treptă fórte inferióră, aveau fórte puțină cunoscință despre idea de statŭ maghiarŭ și în privința politică din timpŭ în timpŭ dĕdeau dovedĭ, că suntŭ de partea Sașilorŭ. Astădĭ însĕ lucrulŭ stă cu totulŭ altfeliu.

Câteva familii inteligente *maghiarojidane*, apoi esperiențele câștigate în timpii din urmă i-au deșteptatŭ și pe Evrei ca sĕ-șĭ cunóscă datorințele lorŭ. Evreii din Bistrița sprijinescŭ cu multă căldură instituțiunile maghiare, cultivă cu predilecțiune limba maghiară și mai pe susŭ de tóte domnesce unŭ sentimentŭ adevĕratŭ maghiarŭ (sic!) în cele mai multe familii jidovescĭ. Școla unguréscă de statŭ, care pe lângă activitatea binecuvêntată a fișpanului br. Desideru Banffy se desvóltă și înflóresce frumosŭ, e cercetată ca de vre-o 60 Evrei, în timpŭ ce în tóte celelalte cincĭ școlĭ deosebite ale naționalitățilorŭ abia décă se află 10 copii de jidovŭ. Religiunea o propune în limba maghiară rabinulŭ, care din creștetŭ pănă'n tălpĭ este maghiarŭ. Jidovii au constituitŭ o societate pentru ajutorarea copiilorŭ dela școla de statŭ, iau parte însemnată la Casina maghiară, la Reuniunea industrială, ba și „Kulturegylet“-ulŭ are mulțĭ membrii evrei în Bistrița...

Se mai află încă ce-i dreptŭ câțiva individĭ galițianĭ, carĭ n'au aspirații ungurescĭ și se dau de partea Sasilorŭ; acestora însĕ nu li-se póte da o atențiune serióså, pentru-că ei suntŭ lipsițĭ de orĭ-ce sentimentŭ cinstitŭ, pentru-că în adevĕrŭ e mai multŭ decâtŭ de rîsŭ, ca unulŭ care vine aicĭ din Galiția, Bucovina și România sĕ facă pe Sasulŭ. In jurulŭ Bistriței limba maghiară totŭ mai mare tĕrĕmŭ ocupă între Evrei și în timpŭ fórte scurtŭ va rĕsări din ei o adevĕrată Maghiarime... Altmintrelea Evreii nu merită recunoscință pentru sentimentulŭ lorŭ patrioticŭ unguréscŭ, căcĭ a avé acestŭ sentimentŭ e o datorință săntă pentru ei și la casŭ contrarŭ s'arŭ face vinovațĭ de-o greșélă, ce nu li-s'ar puté ierta.

Bugetulŭ României pe esercițiulŭ 1888--89

Étă care este bugetulŭ României pe esercițiulŭ 1888—89, votatŭ în ședința camerei dela 29 Martie (10 Aprilie) trecutŭ:

Veniturĭ: lei 181,066,324 b. 84, împărțite astfelŭ: contribuțiunĭ directe 27,500,000; contribuțiunĭ indirecte 39 milióne 55,000; veniturĭ din monopolurile statului 41,305,000; veniturile ministeriului agriculturei, comerciului, industriei și domenielorŭ 22,916,532, banĭ 94; veniturile ministeriului lucrărilorŭ publice 31,377,925, banĭ 14; veniturile ministeriului de interne 5,778,000; veniturile ministerului de finance 1 milion 950,000; veniturile ministeriului de resbelŭ 816,000; veniturile ministeriului de esterne 126,000; veniturile ministeriului cultelorŭ și instrucțiunei publice 242 mii 500; veniturile ministeriului justiției 1 miiă 500; diferitele veniturĭ 9,997,866, banĭ 84.

Cheltuelĭ: lei 181,066,324, banĭ 84, împărțite astfelŭ: datoria publică 66 milióne 15,449, banĭ 57; ministeriulŭ de resbelŭ 32,817,710, banĭ 81; ministeriulŭ de finance 9,623,679; monopolurile statului 12,469,740; ministerulŭ cultelorŭ și instrucțiunei publice 14,243,400, banĭ 50; ministerulŭ de interne 10,211,142; ministeriulŭ lucrărilorŭ publice 4,000,000, căile ferate ale statului 20,400.000; ministeriulŭ domenielorŭ 3,792,841, banĭ 50; ministeriulŭ justiției 4,692,680: ministeriulŭ de esterne 1,553,172, banĭ 16; consiliulŭ de miniștrii 62,960; fondŭ pentru deschidere de credite suplimentare și estraordinare 1,163,559, banĭ 30.

Cum se póte vedea din acéstă espunere, pentru datoria publică este afectată în bugetulŭ statului mai multŭ de a treia parte din veniturile lui.

Intêmplărĭ diferite.

Prostă păcăleală. O familiă din Sibiu avea obiceiulŭ, că de câte orĭ se ducea de acasă, ascundea cheia casei totdéuna în acelașĭ locŭ, așa ca diferițiĭ membri din familiă sĕ-o póta afla. Dilele acestea, pe când respectiva familiă se întórse nóptea la 11 óre acasă, află ușa închisă, ce-i dreptŭ, dér cheia nu mai era la loculŭ obicĭnuitŭ. O căutară destulŭ, dér înzadarŭ. In fine le succese a deschide ușa cu o cheiă streină. In casă aflară totulŭ în cea mai bună ordine: vestmintele, obiectele mai de prețŭ tóte erau la loculŭ lorŭ. Numai ceva lipsia: — dulapulŭ de nópte. In diua următóre s'a descoperitŭ, că nisce hoțĭ intrară în casă și, fără a le mai trebui altŭ ceva, se mulțumiră cu dulapulŭ de nópte, pe care îlŭ luară cu ei credêndŭ că este o cassă Wertheimiană. Se vede însĕ că hoții la urmă nu s'au mulțumitŭ cu ceea ce aflară în „cassa Wertheimiană“, căcĭ dulapulŭ deschisŭ îlŭ lăsară în nisce buruienĭ, nu departe de casă, cu totŭ ce aflară în elŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Budapesta, 9 Iunie. — Delegațiunea ungară a ținutŭ erĭ după amédŭ o conferență candidândŭ ca președinte pe *Ludovicŭ Tisza*, ér ca vice-președinte pe *Haynald*. Delegațiunea își va ține prima ședință adĭ după amédŭ.

Berlinŭ, 9 Iunie. — Ministrulŭ de interne *Puttkammer și-a datŭ demisiunea* în urma unei *nouĕ scrisorĭ* ce a primit'o erĭ dela *împĕratulŭ*. Nu se scie pănă acuma décă principele *Bismarck* se va declara solidarŭ cu Puttkammer, orĭ nu. Este preponderantă părerea, că crisa va remâné parțială, retrăgêndu-se adecă numai ministrulŭ Puttkammer. De altmintrelea suntŭ unele semne remarcabile și pentru părerea contrară.

Erĭ după amédŭ a ținutŭ ministeriulŭ de statŭ la Bismarck o ședință, la care însĕ Puttkammer n'a luatŭ parte.

Roma, 9 Iunie. — Camera a încuviințatŭ ordinea de di a lui *Mancini* în favórea *desființării pedepsei de mórte*.

Totŭ în aceeașĭ ședință s'a primitŭ ordinea de di, care respinge *petițiunea de protestare* în contra art. 101. a codicelui penalŭ ce a adresat'o cea mai mare parte a *episcopatului italianŭ* camerei.

Bruxella, 9 Iunie. — Se anunță apropiata împăcare a prințului *Victorŭ Napoleonŭ* cu tatălŭ sĕu *Jerôme Napoleonŭ*. Acesta se va lăsa de politică și va preda conducerea partidei imperialiste fiiului sĕu.

DIVERSE.

Rachete (patine) pentru zăpadă. — „Invalidulŭ rusŭ“ vorbesce de întinderea ce s'a datŭ, de vr'o câțĭ-va anĭ, în batalióne finlandeze, exercițiului de marșŭ cu rachete; mai multe tipurĭ de asemenea instrumente s'au întrebuințatŭ și s'au făcutŭ încercărĭ comparative.

Erna, mijloculŭ acesta de locomoțiune are avantage însemnate din punctulŭ de vedere alŭ iuțelei, câtŭ și alŭ puținei ostenelĭ. In Suedia și Norvegia, unde de multŭ se întrebuințézä, s'au vĕdutŭ ómenĭ făcêndŭ mai bine de 90 de kilometre într'o di; și, cu ocasiunea unui concursŭ ce s'a ținutŭ în Suedia, celŭ ce a câștigatŭ premiulŭ a făcutŭ 225 de kilometre în 21 de óre. Prin urmare în spațiurile acelea întinse, acoperite cu zăpadă, patinorulŭ pe rachetă póte sĕ întréca pe unŭ călărețŭ.

In timpŭ de rĕsboiu ar face servicii marĭ, precum a făcutŭ sub Gustav Adolf unŭ detașamentŭ de patinorĭ organisatŭ de dênsulŭ și, mai târdiu asemenea, în rĕsbóiele ruso-suedese din 1788—1790 și 1808—1809.

Detașamente ca acelea de patinorĭ manevréză cu înlesnire pe zăpada cea mai mare; potŭ sĕ atace fără veste pe inimicŭ și sĕ se retragă la distanțe însemnate, fără témă de a fi urmărițĭ. Suntŭ fórte prețióse pentru serviciile de patrule, de recunóscerĭ și de plantóne, căcĭ potŭ merge totŭ așa de iute ca și caii, pe carĭ îi întrecŭ prin aceia, că au mijloculŭ de a se străcura pe orĭ-unde.

„Invalidulŭ“ esprimă speranța, că întrebuințarea rachetelorŭ nu va rĕmâné o specialitate a batalióneloră finlandese, dér că se va întroduce și în alte trupe rusescĭ găsindu-se în condițiunĭ de a se sluji de ele.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 8 Iunie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argintŭ românescŭ .	„	8.42	„	8.46
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.—	„	10.03
Lire turcescĭ . . .	„	11.30	„	11.35
Imperialĭ	„	10.30	„	10.35
Galbinĭ	„	5.89	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	10.7—	„	108.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Iunie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	98.85
Renta de hârtiă 5%	86.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	151.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	95.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	115.60
Bonurĭ rurale ungare	105.40
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104.30
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	125.56
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.—
Renta de hârtiă austriacă	79.20
Renta de argintŭ austriacă	80.65
Renta de aurŭ austriacă	109.80
Losurĭ din 1860	138.—
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	865.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	286.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	284.70
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.01½
Mărcĭ 100 împ. germane	61.97
Londra 10 Livres sterlinge	126.35

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

nu stă în legătură cu cuprinsulŭ legendei.

In „*Fata Craiului din cetinĭ*“ poetulŭ asemenĭ primesce dela poporŭ povestea aprópe întrégă, nu cércă sĕ delăture ceva din monotonia, ce caracteriséză poveștile nóstre cu repețirile lorŭ, nicĭ nu implică mai multŭ în acțiune pe **fata**, ce pórtă titlulŭ povestirei; *Coșbucŭ* însușŭ pare că a simțitŭ acestŭ neajunsŭ, pricinuitŭ de alegerea materiei, și se silesce a ne da n schimbŭ o dicțiune perfectă, presĕrândŭ pe icĭ pe colo descrierĭ, orĭ imaginĭ frumóse, tóte vrednice sĕ le citezŭ, dândŭ cuprinsulŭ acestei povestirĭ:

E vestitŭ Tabĕră împĕratulŭ,
Elŭ trece 'n șirŭ de taberĭ, cum trecŭ [secerătorii
Prin holdele rĕscópte...

Dér ca unŭ altŭ rege Lear, nu scie cum sĕ-șĭ rênduiască mai bine moștenirea împĕrăției, și-i tristŭ.

Dér étă, veste mare prin lumĭ s'a strecuratŭ
Că'n Meștera-Cetate, la Craiu-Incetinatŭ
Vorbesc stelele nóptea cu florile 'n grădină
Și dorulŭ și-lŭ desmiardă pe-unŭ firŭ de [rocoină,
Pe-unŭ snopŭ de vâzdogele, pe-o crengă [de bujorŭ:
Căcĭ are craiulŭ fată frumósă ca unŭ dorŭ
Din dile cu speranță, cu-obrajĭ ca tran- [dafirii
Și-așa de drăgălașe ca patima iubirii!...

Fata Craiului din Cetinĭ va lua de bărbatŭ pe voiniculŭ, ce de călare va ajunge la feréstra zăbrelei din turnŭ și-i va lua cununa, ce pórtă pe capŭ.

Frumósă ca și luna
Stă fata 'ntr'o feréstră, purtândŭ pe capŭ [cununa
Și rîsurĭ pe guriță....

Doi feciorĭ ai lui Tabĕră nu reușescŭ; decĭ plécă alŭ treilea Trandafirŭ, ce-i

Frumosŭ ca o poveste, isteț ca un Arghir!..
Și-alérgă, cum alérgă dorința ce'lŭ apasă,
S'ajungă mai de grabă...

Cu ajutorulŭ lui Calŭ-vestitŭ-din-Spumă, elŭ sbóră spre turnŭ și răpesce cununa fetei.

Unŭ țipĕtŭ lungŭ atuncia din turnŭ a [rĕsăritŭ:
Era țipetulŭ fetei învinse; era graiulŭ
Copilei înnecate de dragoste...

Lui îi dă Craiulŭ din Cetinĭ pe d'alba Viorică, și Tabĕră-i lasă lui împĕrăția, căcĭ din trei frațĭ, elŭ a fostŭ celŭ mai voinicŭ.

In totŭ decursulŭ povestirei acesteia, nu găsescĭ nicĭ unŭ resultatŭ, care sĕ fiă pricinuitŭ de calitățile, de caracterulŭ lui Arghirŭ, care are multŭ norocŭ, și are și „isteține“, fără sĕ aibă însĕ prilejŭ sĕ profite de ea. Te întrebĭ, de esemplu, pentru ce în fața babei

Cu ochĭ întrațĭ în frunte, cu trupŭ, p'a [căruĭ óse
Topitu-s'a fostŭ carnea de anĭ și de nĕcazŭ

nu s'a opritŭ fratele Grangurŭ, căcĭ elŭ era dóră „omŭ bunŭ, inimă blândă, milosŭ“, și putea și elŭ primi svaturile ei? Te mai întrebĭ de ce „plânge“ Trandafirŭ, când plécă doritorŭ sĕ facă ispravă? Jignește și împrejurare, că Trandafirŭ plécă sigurŭ de resultate și că asta o sciu și Grangurŭ și Mezilă și Tabĕră....

Credŭ a fi în dreptŭ sĕ dicŭ déră că în acéstă povestire *Coșbucŭ* a primitŭ cam multŭ din lipsa de chibzuire, cu care poporulŭ își *pote* povesti creațiile lui; și mai târdiu vomŭ vedé totŭ la *Coșbucŭ* în *Fulgerŭ*, câtŭ de multŭ se rădică valórea unei producerĭ de feliulŭ acesta, când poetului îi [illegible] schimbare în adevĕrŭ artistică. A'ți da silința sĕ producĭ aceste schimbărĭ, mai alesŭ când ițĭ servescŭ de materialŭ povestirile simple în composiția ale poporului, e absolutŭ trebuință; altfelŭ ușorŭ ajungĭ sĕ te deprindĭ cu modulŭ de cugetare alŭ poporului așa de bine, încâtŭ deprinderea sĕ'ți devină a doua natură... De aicĭ ar puté resalta apoi o manieră, de-a trata aceste materiale fără artă și fără mai îndelungată chibzuire.

La aceste părerĭ voiu mai reveni, nu ca sĕ dau aceste sfaturĭ lui *Coșbucŭ*, pentru-că în dênsulŭ viețuesce puterea, ce de bună sémă îlŭ va rădica din tóte privirile totŭ mai în susŭ, totŭ mai aprópe de perfecție, ci pentru-ca sĕ și-le însemne cei ce au începutŭ a scrie în feliulŭ lui *Coșbucŭ;* acestora le-așŭ șopti o vorbă: a transcrie simplu o poveste în versurĭ e de prisosŭ, mai frumósă nu o facemŭ; meritulŭ este a lua din poporŭ numai motivele și a le folosi artisticŭ, cum a făcutŭ *Alexandri* în Grui-Sânger, în legenda Ciocârliei, *Eminescu* în Călinŭ...

G. B. Duică.

Nr. 2476 ex 1888. **Publicaţiune** 12.3—3

referitóre la următórele mĕsurărĭ de dare:

În puterea §§. 16 şi 18. ai art. de lege 44 din 1883, se aduce la cunoscinţă publică, cumcă conspectele mĕsurărei dărei pro 1888, trimise de inclitulŭ inspectorŭ reg. de dare, şi anume:

1). Conspectulŭ repartiţiunei dărei de pămêntŭ dela toţĭ posesorii de pămêntŭ;

2). Conspectele de mĕsurare, conţinêndŭ darea după chiria de casă şi darea după classele de casă;

3). Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de clasa I, II, conţinêndŭ darea pentru servitorulŭ supusŭ dărei, darea pentru meseriaşĭ fără calfe, darea diurniţtilorŭ etc; mai departe conspectele dărei posesorilorŭ de casă şi de pămêntŭ de a II classă;

4). Conspectele asupra dărei de agonisitŭ de a III classă statorite, conformŭ art. de lege 44 din 1883. §. 11, dinpreună cu arunculŭ generalŭ asupra dărei de venitŭ pe durata de 3 anĭ pentru industriaşĭ, meseriaşĭ, neguţĕtorĭ etc. etc.

5). Conspectele mĕsurărei dărei de agonisitŭ de a IV classă, conţinêndŭ funcţionarĭ cu unŭ salariu anual, séu cu plată, séu acei carĭ capetă o pensiune séu gratificaţiune; maĭ departe: amploiaţii şi servitorii de statŭ, municipalĭ, comunalĭ şi privaţĭ etc. etc.

6). Conspectele mĕsurăreĭ aruncului generalŭ a dărei de venit după darea de casă şi cea de pămêntŭ;

7). Conspectele de mĕsurare, conţinêndŭ darea după cametele dela capitale şi darea după rente: — se află la subscrisulŭ oficiolatŭ în decursŭ *de 8 dile, adecă din: 9—16 Iunie a. c. înainte de prândŭ dela 8—12 óre şi după prândŭ dela 3—5 óre*, spre examinare din partea fiecărui.

În contra dărei statorie în aceste conspecte de mĕsurare se potŭ aşterne eventualele recurse adressate către inclitulŭ comitetŭ administrativŭ, la subscrisulŭ magistratŭ, şi anume:

1). Recursele din partea acelorŭ supuşĭ dărei, carĭ în decursulŭ anului trecutŭ au fostŭ supuşĭ uneia din speciele amintite de dare, — au ca sĕ se aşternă în decursŭ *de 15 dile i. e. pănă inclusive 24 Iunie.*

2). Recursele din partea acelorŭ, carĭ pentru prima óră se supună în anulŭ acesta uneia din speciile amintite de dare, — au ca sĕ se aşternă în decursŭ *de 15 dile, începêndŭ cu diua inducerei dărei lorŭ* în libelulŭ pentru solvirea dărei.

Recursele aşternute după terminele amintite se respingŭ ca recurse întârdiate aşternute.

Spre scopulŭ prescrierei dărei se provócă tóte partidele supuse dărei, ca fără întârdiere sĕ se presenteze la subscrisulŭ oficiolatŭ cu libelele pentru solvirea dărei.

Braşovŭ, 2 Iunie 1888. **Oficiulŭ orăşenescŭ de dare.**

Nru. 2596/—1888.

Publicaţiune

referitóre la mĕsurarea ulterióră a dării de venitŭ cl. III-a pro an. 1888 şi la pertractarea acestei dărĭ.

In legătură cu publicaţiunea din 2 Iunie a. c. Nru 2476/1888 se aduce la cunoscinţa publică, cumcă conspectele pro 1888 statorite de insp. reg. ung. de dare pentru mĕsurarea ulterióră a dărei de venitŭ de clasa III-a a professiunilorŭ (meseriilorŭ) şi întreprinderilorŭ de comerciu séu filialelorŭ acestora create de nou séu schimbate în decursulŭ anului 1887, precum şi conspectele mĕsurărei de dare a institutelorŭ şi reuniunilorŭ supuse raţiociniului publicŭ se află la subscrisulŭ oficiu din 8—16 Iunie a. c. înainte de prândŭ dela 8—12 óre şi după prândŭ dela 3—5 óre spre privire publică din partea fie-cărui, pentru ca în contra respectivei dărĭ sĕ se pótă aşterne eventualele observărĭ în scrisŭ la inspectoratul reg. de dare în decursulŭ amintitelorŭ 8 dile, şi mai târdiu la comisiunea pentru mĕsurarea dărei.

Referitórele pertractărĭ a comissiunei de amĕsurătóre de dare şi defipte pentru an. 1888 pentru oraşulŭ Braşovŭ se vorŭ începe în casa sfatului din piaţa Nr. 1 în 18 pănă inclusive 26 Iunie a. c. în următórea ordine:

18 Iunie: Lemnarĭ, mĕsarĭ, móşe, trichterarĭ, curăţitorĭ de maţe, producenţĭ de córde, birjarĭ, papucarĭ, cismarĭ, strungarĭ, architecţĭ, societăţĭ de clăditŭ, fotografĭ, zugravĭ, posesorĭ de scalde, furnisorĭ de lemne, cei-ce cară năsipŭ, cărăuşĭ, fabricanţĭ de hârtiă, speditorĭ, fabricanţĭ de postavŭ, maşinişţĭ, dogarĭ, pălărierĭ, corfarĭ, urloierĭ, fabricanţĭ de trăsurĭ şi legătorĭ de perii.

19 Iunie: neguţătorii.

20 Iunie: birtaşii.

21 Iunie: producenţii stampiliilorŭ de cauciucŭ, pietrarii, zidarii, legătorii de cărţĭ, posesorii de tipografii, funarii, lăcătuşii, măcelarii, salamierii, cojocarii, inginerii, orologierii şi brutarii.

22 Iunie: samsarii, postovarii, căldărarii, croitorii, pirotechnicii, curelarii, advocaţii, agenţii, societăţile curăţirei stradelorŭ, antreprenorii, musicanţii orăşenescĭ, cârnăţarii, musicanţii, vêndătorii de zarzavaturĭ, vêndătorii de vechiturĭ, arêndaşii de hotele, de case şi de pămêntŭ.

23 Iunie: Aceia a cărorŭ dare este cuprinsă în registrul suplementarŭ.

26 Iunie: Institutele şi reuniunile supuse la raţiociniulŭ publicŭ.

Conspectul asupra ordinei pertractărilorŭ se póte vedea în decursulŭ órelorŭ oficióse la subscrisulŭ oficiu.

Braşovŭ, 5 Iunie 1888.

Oficiulŭ orăşenescŭ de dare.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** în librăria **Nicolae Ciurcu** şi **Albrecht & Zillich.**

CONCURSŬ.

Spre ocuparea postului de notariu comunalŭ în comuna mare Ţianţiarĭ devenitŭ vacantŭ prin abdicerea fostului notariu, sĕ deschide prin acésta concursŭ şi se provócă toţĭ aceia, carĭ dorescŭ sĕ câstige acestŭ postŭ, care este dotatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 400 fl. în banĭ paratĭ, cuartirŭ liberŭ şi 4 orgii de lemne pentru focŭ, ca sĕ-'şĭ înainteze suplicele informate conformŭ cerinţelorŭ legalĭ la subscrisulŭ, negreşitŭ pănă la 26 a lunei curente cu atâta maĭ vĕrtosŭ, deórece suplicile întârdiate nu se vorŭ lua în considerare. Totŭ de-odată sĕ defige diua alegerii pe 26-lea a lunei curinte a. m. la 11 óre în căncelaria comunală din Ţianţiarĭ.

Branŭ, Iunie 1888.

Ales. Belle,
proto-pretore.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ

b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.

c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.

d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre dimineţa.

e) „ „ la *Săcele:* 4 óre dimineţa.